

ALAMA

Kutambua Uwezo wa Kila Kijana

Toleo la tatu | Julai 2023

Kizazi cha Mabadiliko

Sauti za vijana kutoka Tanzania

Vidokezo vya
mradi wa SYP
nchini Tanzania

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland in Tanzania
Ubalozi wa Uswisi Tanzania

UNITED NATIONS
TANZANIA

A group of school children, mostly boys, are sitting on the grass in front of a building. They are looking down at a book or notebook held by one of the children. The children are wearing school uniforms. The background shows other children and a building.

**Kutambua
uwezo wa kila
Kijana**

Yaliyomo

Dibaji	vi
Muhtasari wa Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP).....	2
Jinsi UNFPA inavyofanya kazi chini ya mpango wa SYP ...	5
Hadithi za Mafanikio ya Mradi	6
Wezesha wanafunzi kuwa watetezi wa Elimu ya Afya ya Uzazi na Jinsia	6
Waelimishaji rika wawapa vijana maarifa muhimu ya afya ya uzazi	12
Wezesha vijana kimaendeleo: Safari ya Stephen Bikoko.	16
Kata minyororo, Wezesha msichana kufikia malengo yake	20
Kutoka kuwa muelishaji rika hadi kuwawakilisha vijana kwenye vikao vya wilaya	24
Wezesha Vijana kushiriki kikamilifu katika kutetea huduma rafiki kwa vijana	26
Zainab Juma: Kuwezeshwa Kupitia Elimu na Ushonaji.....	30

Tahariri

Mhariri

Warren Bright

Afisa Mawasiliano - UNFPA Tanzania

Mhariri Msaidizi / Mshauri wa kiufundi

Fatina Kiluvia

Afisa Programu wa Masuala ya Afya ya Uzazi kwa Vijana

Mwandishi / Mpiga Picha / Mbunifu wa Michoro

Ayubu Lulesu

Afisa Mawasiliano Msaidizi - UNFPA Tanzania

Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP) ni mpango wa kimageuzi uliozinduliwa mwaka 2013 kwa nchi za Kusini mwa Afrika ambazo ni Botswana, Eswatini, Lesotho, Malawi, Namibia, Afrika ya Kusini, Zambia na Zimbabwe. Tanzania ilizindua rasmi mpango huo mnamo Aprili 2022. Kimsingi, mpango wa SYP umejikita katika kuboresha afya na ustawi wa vijana wa rika balehe kati ya wenye umri kati ya miaka 10 - 24.

● **Mark Bryan Schreiner,**

*Mwakilishi Mkaazi, Shirika la Umoja wa Mataifa la Idadi ya Watu,
Katika Jamhuri ya Muungano wa Tanzania*

Nchini Tanzania, mpango wa SYP unalenga mikoa inayopambana na viashiria duni vya kijamii, afya ya uzazi na haki za vijana wa rika balehe ikiwa ni pamoja na mimba za utotonii, VVU, ndoa za utotonii na ukosefu wa usawa wa kijinsia. Lengo kuu la mpango huu ni kusaidia jitihada za kuboresha afya na ustawi wa vijana wa rika balehe na vijana. Mpango wa SYP unamfumo wa uongozi na utawala uliokubaliwa na Serikali ya Uswisi ambayo inashirikiana na Shirika la Umoja wa Mataifa la Idadi ya Watu (UNFPA) katika kufadhili mpango huu.

Ndani kurasa za jarida hili la toleo la tatu, utaweza kusoma kwa kina mafanikio ya vijana kutoka mikoa ya Dar es Salaam, Pwani, Kigoma na Shinyanga. Mafanikio haya yanaonyesha matokeo chanya ya mpango wa SYP, yakielezea kwa kina uzoefu wao kuhusiana na afya ya uzazi na haki za vijana, ujasiriamali, uongozi, na kupinga unyanyasaji wa kijinsia.

Mpango wa SYP ni kichocheo cha mabadiliko chanya, unakuza uelewa na utetezi wa vijana kuitia midahalo shirikishi inayosisitiza uwekezaji kwa vijana. Kuitia juhudii za mpango huu, vijana wana elimu kamili ya kijinsia na namna ya kukabiliana na mabadiliko ya tabia ya kijamii. Hii inawawezesha vijana kufanya maamuzi sahihi kuhusu maisha yao.

Tunatumaini utafurahia kusoma na kushuhudia safari ya kustaajabisha ya vijana vinara ambao wameshawishi na kuhamasisha jamii zao, na kupelekea kuwa vinara wa mabadiliko.

Tunakualika katika safari hii ya kutia moyo na kusherehekea shauku ya vijana wanaojitahidi kuunda ulimwengu bora, na sahihi kwa ajili yao na wale wanaowazunguka. Kwa pamoja, tuunge mkono maono ya Mpango wa SYP na kuhakikisha kwamba malengo ya kila kijana yanatimizwa.

Muhtasari wa Mpango wa Kuimarisha Vijana Kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP)

Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP) ni mpango wa kikanda ambayo ulianza mwaka 2013 kwa nchi za Kusini mwa Afrika, yaani, Botswana, Eswatini, Lesotho, Malawi, Namibia, Afrika Kusini, Zambia na Zimbabwe. Lengo lake ni kuboresha afya na ustawi wa vijana na vijana wa rika balehe wenye umri wa miaka 10-24. Mpango huo una awamu tatu ambazo kila awamu hudumi kwa miaka mitatu. Mpango wa SYP una mfumo wa utawala na usimamizi uliokubaliwa na Serikali ya Uswizi ambayo inafadhili mpango huu na Shirika la Umoja wa Mataifa la Idadi ya Watu (UNFPA). Kwa mwaka 2020/21, mpango wa SYP umepanuliwa na kujumuisha nchi za Kanda ya Afrika Mashariki: Rwanda na Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Nchini Tanzania mpango huo ulizinduliwa rasmi mwezi Aprili, 2022.

Ugavi, yaani; kuongeza upatikanaji wa huduma bora na jumuishi kwa vijana ambazo ni huduma za Afya ya Uzazi, ukatili wa kijinsia na VVU ambazo ni rafiki kwa vijana

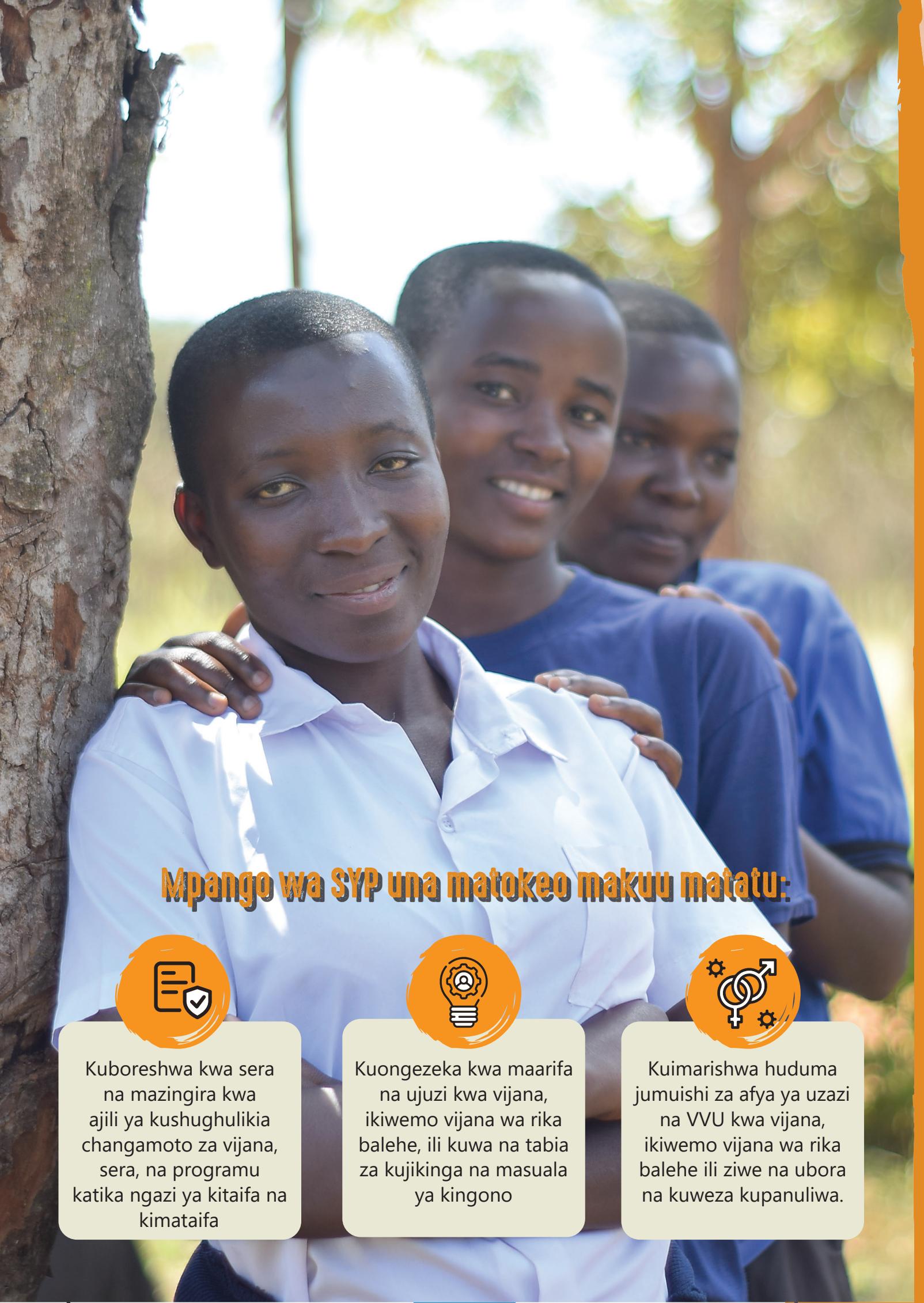
Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP) unatekelezwa Tanzania Bara na Zanzibar kwa kuzingatia mikoa yenye viashiria duni vya kijamii, afya ya uzazi na haki za vijana wa rika balehe ikiwa ni pamoja na mimba za utotoni, VVU, ndoa za utotoni na ukosefu wa usawa wa kijinsia. Mpango huu unakamilisha vipaumbele vya kitaifa kwa ujumla na unaambatana na Mpango kitaifa wa 9 wa UNFPA. Kwa ujumla, lengo la mpango huu ni kuchangia juhudi za Tanzania katika kuboresha afya na ustawi wa vijana na vijana wenye umri wa miaka 10-24.

Mpango huo una malengo matatu yanayozingatia

1. Mazingira wezeshi, yaani; Kusaidia serikali kuweka mazingira mazuri na kuongeza utekelezaji wa sera zinazokuza na kulinda haki za vijana na vijana wa rika balehe;
2. Mahitaji, yaani; kuwajengea uelewa vijana juu ya kufanya maamuzi sahihi yanayohusu haki za afya ya uzazi na
3. Ugavi, yaani; kuongeza upatikanaji wa huduma bora na jumuishi kwa vijana ambazo ni huduma za afya na haki za uzazi, kupinga ukatili wa kijinsia na VVU ambazo ni rafiki kwa vijana.

Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP) ni mpango unaofadhiliwa kwa ushirikiano wa UNFPA na Ubalozi wa Uswizi nchini Tanzania, unaotekeliza kwa awamu, kila awamu inakipindi cha miaka mitatu. Awamu ya kwanza ya miaka mitatu ilianza mnamo mwaka 2021 hadi 2023 ikigharimu \$5,100,000. Mpango huu unatekelezwa katika mikoa mitano iliyochanguliwa Tanzania Bara, ambayo ni Kigoma, Shinyanga, Simiyu, Dodoma, Dar es Salaam; na Zanzibar (Unguja na Pemba). Mpango wa SYP unaenda sambamba na jitihada zilizopo za UNFPA katika kuboresha afya na haki za uzazi kwa vijana, kukuza kujitambua na ushiriki wa vijana, na kuwaimarisha vijana kama watetezi wa mabadiliko.

Mpango huu unaambatana na Ajenda ya Kitaifa ya Kuharakisha Hatua na Uwekezaji kwa Afya na Ustawi wa Vijana (NAAIA-AHW). Mpango huu unalenga katika kuendeleza dira na vipaumbele vya serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania vinavyozingatia mahitaji na vipaumbele vya maendeleo ya Taifa kama ilivyoainishwa katika Mfumo wa Ushirikiano wa Maendeleo Endelevu wa Umoja wa Mataifa (UNSDCF) ambao unaainisha mpango madhubuti wa utekelezaji na kuwezesha uratibu wa Umoja wa Mataifa katika kukabiliana na changamoto hizo kwa ufanisi na kufikia malengo ya Ajenda ya Maendeleo Endelevu ya 2030 na malengo ya maendeleo ya Taifa ya Mpango wa tatu wa Maendeleo wa Taifa wa Miaka Mitano (FYDP III) na Mpango wa Maendeleo wa Zanzibar wa 2021-2026 (ZADEP).

Mpango wa SYP una matokeo makuu matatu:

Kuboreshwa kwa sera na mazingira kwa ajili ya kushughulikia changamoto za vijana, sera, na programu katika ngazi ya kitaifa na kimataifa

Kuongezeka kwa maarifa na ujuzi kwa vijana, ikiwemo vijana wa rika balehe, ili kuwa na tabia za kujikinga na masuala ya kingono

Kuimarishwa huduma jumuishi za afya ya uzazi na VVU kwa vijana, ikiwemo vijana wa rika balehe ili ziwe na ubora na kuweza kupanuliwa.

Jinsi UNFPA inavyofanya kazi chini ya mpango wa SYP

UNFPA inafanya kazi na serikali na wadau mbalimbali ikiwemo mashirika ya kiraia na taasisi za vijana kama washirika wa utekelezaji wa afua za SYP. Hii ni pamoja na wizara zinazohusika na vijana, afya na elimu (za Tanzania Bara na Zanzibar), Tume ya Kudhibiti Ukimwi Tanzania (TACAIDS), Tume ya UKIMWI Zanzibar, AfriYAN, FEMINA, Restless Development, KIWOHEDE, Tanzania Men As Equal Partner in Development (TMEPiD), na Karibu Tanzania Organization (KTO) kwa kusaidia utoaji wa elimu mbadala kwa vijana (mabinti waliojifungua katika umri mdogo) katika Vyuo vya Maendeleo ya Jamii (FDCs) huku wakililia mkazo zaidi kwenye sera ya kuwarejesha shulenii mabinti walioacha shule kutokana na changamoto mbalimbali.

Wezesha wanafunzi kuwa
watetezi wa Elimu ya Afya ya
Uzazi na Jinsia

Ili kuwapa vijana maarifa muhimu ya kufanya maamuzi sahihi ya afya ya uzazi, Ubalozi wa Uswizi nchini Tanzania na Shirika la Umoja wa Mataifa la Idadi ya Watu (UNFPA) walifadhili uchapishaji wa majarida ya Fema toleo la 61 na 64 chini ya Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP). Machapisho hayo yalikuwa muhimu kwa vijana kwani yalisheheni elimu na maarifa muhimu yanayohusu kupinga unyanyasaji wa kujinsia na elimu ya afya ya uzazi. Machapisho hayo yalisambazwa kwenye vilabu vya Fema vya shule za sekondari za Tanzania. Wanafunzi wa Shule ya Sekondari Nyasha na Kinyaka Wilayani Kasulu Mkoani Kigoma ni mionganoni mwa wanafunzi walionufaika na elimu na maarifa yaliyokuwemo kwenye majarida hayo.

Funguka, wezesha wanafunzi kuleta mabadiliko chanya

Katika shule ya Sekondary ya Nyasha, Jarida la Fema liliwahamasisha wanafunzi kuwa watetezi wa mabadiliko wakiwaelimisha vijana katika vijiji vinavyoizunguka shule yao kuhusu afya ya uzazi. Pia, wanafunzi waliwaelimisha vijana kuhusu namna ya kutambua na kupinga vitendi vya ukatili wa kijinsia ikiwa ni pamoja na wapi wanaweza kutoa taarifa ya vitendo hivyo wakisitiza kuwa miili yao ni mali yao, na hakuna mtu yejote anamamlaka ya kuamua chochote juu ya miili yao.

Genoveva ni mmoja kati ya wanafunzi waliopata maarifa kutoka kwenye kurasa za majarida ya Fema na kuamua kuyafanya kazi. Aliamua kuhamasisha vijana katika vijiji vinaivyozunguka shule yake kuhusu afya ya uzazi. Alizungumza nao kuhusu mada mbalimbali kama vile kuamua kwa hiyari, ngono salama, na usawa wa kijinsia huku akisisitiza umuhimu wa kuheshimu mipaka binafsi.

Umuhimu wa maarifa yaliyomo kwenye majarida ya Fema toleo namba 61 na 64 umedhihirika kwa haraka. Vijana wengi zaidi waishio kwenye vijiji vinavyoizunguka Shule ya Sekondari ya Nyasha wameanza kutambua vitendo vya ukatili kijinsia na wamekuwa wakitoa taarifa kwenye madawati ya jinsia yaliyopo kwenye vituo vya polisi vilivyopo jirani. Majarida haya yamewapa vijana ujasiri wa kupaza sauti na kudai haki zao wakiamini kwamba sauti zao zinaumuhimu.

*"Baada ya kupokea maarifa
kutoka kwenye Majarida
ya Fema, nilienda kijijini
na kuwashirikisha vijana
wenzangu. Niliwafanya
waahidi kuwa watatoa taarifa
kituo cha polisi waonapo
vitendo vyovoyote vya ukatili
wa kijinsia" - Genoveva.*

Chagua Uhuru: Nguvu ya maamuzi binafsi

Wakati huo, kwenye Shule ya Sekondari Kinyaka, jarida la Fema lilitua kwenye mikono ya vijana wadadisi, likiwafungua akili zao kwenye ulimwengu wa fursa mbalimbali na kujitambua. Toleo namba 64 la Jarida la Fema lilibeba ujumbe mzito kwamba miili yao ni ya kwao huku likiwahimiza kufaya maamuzi sahihi na kudhibiti mustakabali maisha yao.

Moja kati ya wanafunzi waliopata maarifa kutoka kwenye kurasa za Majarida ya Fema na kuyatumia vizuri ni Dere (*sio jina halisi*), mwanafunzi wa kidato cha nne katika Shule ya Sekondari Kinyaka. Kabla ya kusoma simulizi kutoka kwenye jarida la Fema toleo namba 61, Dere alikuwa kwenye mahusiano ya kimapenzi na msichana aliyekuwa anamsaidia kifedha ili waweze kufanya ngono, hali iliyodidimiza masomo yake. Lakini yote yalibadilika baada ya kusoma jarida hilo alilolipata kutoka kwa rafiki yake. Pia, rafiki yake alimuomba ajiunge na klabu ya Fema shuleni hapo ili kupata elimu zaidi. Kwenye jarida hilo, kulikuwa na habari picha ambayo inafanana sana na kisa cha Dere na madhara yake yalikuwa dhahiri.

Kutoka kwenye jarida, Dere alitambua kuwa kama ataendelea na mahusiano hayo, atakuwa kwenye hatari ya kupata magonjwa ya zinaa ikiwa ni pamoja na UKIMWI, atafeli masomo yake, na hata kuangukia kwenye majukumu ya uzazi akiwa bado mdogo. Baada ya kupima madhara, Dere aliamua kusitisha mahusiano na yule msichana na kujikita kwenye masomo yake akitambua kuwa masomo yake yameshika ufunguo wa maisha yake; anatakiwa kuyapa kipaumbele.

Baada ya Dere kusitisha mahusiano yaliyomuweka kwenye njia ya uharibifu, aliwekeza nguvu zake zote kwenye masomo, akiamini kuwa atazifika ndoto zake hivi karibuni. Maamuzi yake yaliwahamasisha wanafunzi na vijana wengine kuiga mfano wake na kufanya maamuzi ambayo yanaendana na malengo yao ya mda mrefu.

Kupitia kwenye kurasa za majarida haya mawili ya Fema, wanafunzi kutoka kwenye shule za Sekondari za Nyasha na Kinyaka wametambua nguvu walionayo. Wamejifunza kwamba miili yao ni haki yao, na hakuna mtu ye yeyote anamamlaka ya kuamua chochote juu ya miili yao. Baada ya kupata maarifa haya, wamekuwa na ujasiri wa kutoa taarifa za vitendo vyatya wa kijinsia kwenye madawaji ya jinsia wakiamini kwa sauti zao zitasikika na haki itapatikana.

**Waelimishaji rika wawapa
vijana maarifa muhimu ya
afya ya uzazi**

Katika Wilaya ya Kasulu mkoani Kigoma anaishi kijana mwenye bidii na shauku anayeitwa Jacob Mageje Chitama. Jacob ni muelimishaji rika aliyejikita kuwapa vijana maarifa muhimu ya afya ya uzazi, kupinga ukatili wa kijinsia na vitendo vyenye madhara, na kuwapa ujuzi wa ujasiriamali na uongozi. Kujitolea kwake ni zao la mafunzo aliyoypokea kutoka shirika la Kiota Womens Health and Development (KIWOHEDE), ambalo linatazamia jamii ambayo watoto, vijana na wanawake wako huru kutoka aina zozote za unyanyasaji, ukatili wa kingono na unyonyaji.

Akiwa na mafunzo ya kina ya uelimishaji rika kutoka KIWOHEDE, Jacob alianza mpango wa kuwaelimisha vijana katika Wilaya ya Kasulu. Kupitia kujitolea kwake, shauku na mbinu husianishi, Jacob alipata kuaminiwa na kusikilizwa na vijana na kuwa kiongozi wao na chanzo cha hamasa ya kuleta mabadiliko chanya.

Moja kati ya mafanikio makubwa ya Jacob ni kuanzisha kikundi cha "Young Mothers". Kikundi hiki kimeundwa na mabinti sita waliojifungua katika umri mdogo na wamekumbana na changamoto mbalimbali katika maisha yao ikiwa ni pamoja na mimba za utotoni, ndoa za utotoni na changamoto za kiuchumi. Akiwa amedhamiria kuwajengea fursa mbalimbali, Jacob aliwahamasisha kujihusisha na shughuli mbalimbali za kujipatia kipato kama vile kushona nguo, ufugaji na kilimo. Kupitia kikundi hiki, wanakikundi sio tu wamepata elimu ya afya ya uzazi, lakini pia wameweza kujitambua na kujistahi.

Jacob amekuwa akishiriki katika vikao vya serikali katika ngazi za kata na wilaya kama muwakilishi wa vijana. Jacob anaamini kuwa kwa kupaza sauti kuhusu changamoto za vijana kkwenye vikao hivyo, atawea kuleta chachu ya mabadiliko chanya yatakayopelekea utatuzi wa changamoto zinazohusu vijana katika Wilaya ya Kasulu.

"Mradi wa SYP uenipa ujasiri na hamasa ya kuongea hadharani ambapo mwanzoni sikuweza. Nilikuwa mwoga kweli nilivyokwenda kwenye vikao vya kata lakini baada ya kupata mafunzo na kuweza kuongea kwa hoja mbele ya wengine, nimepata ujasiri wa kuongea" - Jacob.

Wakati wa vikao vya mabaraza, kwa ujasiri mkubwa, Jacob alitilia mkazo umuhumu wa elimu jumuishi ya afya ya uzazi, hitaji la haraka la kupambana na ukatili wa kijinsia na vitendo hatarishi, na umuhimu wa kukuza fursa za ujasiriamali na uongozi kwa vijana. Hoja zake madhubuti zikipambwa na takwimu na uzoefu binafsi, ziliwagusa wajumbe wa mabaraza ambao walitambua mchango wa kimabadiliko alionao Jacob kwa vijana wa Kasulu.

Jitihada za Jacob zilitiwa nguvu na msaada wa Ubalozi wa Uswisi nchini Tanzania pamoja na Shirika la Umoja wa Mataifa la Idadi ya Watu (UNFPA) kupitia Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP). Msaada wao ulimuwezesha Jacob kupata mafunzo ya uelimishaji rika kutoka KIWOHEDE ambayo yamesaidia kubadilisha maisha ya vijana wilayani Kasulu hivyo kuleta matokeo chanya na ya kudumu katika maisha yao.

Kadri mda unavyoenda, matokeo ya uelimishaji rika uliofanywa na Jacob yakaanza kuzaa matunda. Sasa, vijana wana maarifa na ujuzi muhimu unaowawezesha kufanya maamuzi sahihi ya afya ya uzazi. Wamejjengea uelewa mkubwa juu ya madhara mabaya ya ukatili wa kijinsia na vitendo hatarishi na wanapambana kuhakikisha wanavitokomeza katika jamii yao. Mafunzo ya ujasiriamali na uongozi yamekuwa nyenzo muhimu kutimiza malengo yao na kutoa mchango wa maana kwenye jamii.

Kujitolea kwa Jacob Mageje Chitama kwa vijana wa Wilaya ya Kasulu kumebadilisha maisha ya watu wengi. Kwa juhudzi za Jacob zisizochoka, mustakabali wa vijana katika jamii umeanza kung'ara, huku vijana waliowezeshwa na kuelimika wakiongoza njia kuelekea kesho iliyo bora zaidi. Na zaidi ya yote, Jacob anaona fahari akijua kwamba amefanya mabadiliko chanya na ya kudumu katika maisha ya wale aliowatumikia.

"Mradi umenijengea uwezo kwenye uongozi. Nimeweza kushiriki kwenye vikao mbalimbali vya wadau ikiwa ni pamoja na vile vya mabaraza ya kata na halmashauri. Kama vijana, tumeshiriki kikamilifu na tumetoa mawazo yetu katika vikao hivi." - **Jacob.**

Hadithi ya Mafanikio

Wezesha vijana kimaendeleo: Safari ya Stephen Bikoko

Katika Wilaya ya Kakonko Mkoani Kigoma, Stephen Bikoko, kijana mwenye bidii na kujituma aliyefanikiwa kuwa muelimishaji rika. Lengo lake ni kuelimisha vijana katika jamii yake kuhusu afya ya uzazi, kupinga ukatili wa kijinsia na vitendo hatarishi, na kuhuisha ujuzi wao wa kijasiliamali. Kujituma kwa Stephen katika kuleta matokeo chanya kumetokana na mafunzo ya kimabadiliko aliyoyapata kutoka Kiota Womens Health and Development (KIWOHED), mafunzo haya yamedhaminiwa na Ubalanzi wa Usvisi nchini Tanzania kwa kushirikiana na Shirika la Umoja wa Mataifa la Idadi ya Watu Duniani (UNFPA) kupitia Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo(SYP).

Akiwa na ujuzi wa kina juu ya afya ya uzazi, ujasiriamali, na kupinga ukatili wa kijinsia, Stephen alianza kwaelimisha vijana katika Wilaya ya Kakonko. Kwa kutumia mfumo wake wa ushirikishwaji, Stephen aliaminika na vijana na kuwavutia, haswa vijana kutoka vikundi visivyo rasmi kama vile madereva wa pikipiki maarufu kama Bodaboda na akawa mtetezi na mshauri wao.

Moja ya mafanikio dhahiri ya Stephen ilikuwa ni kuanzishwa kwa kikundi cha "Upendo Group" kilicho jumuisha vijana wenye shauku ya kuboresha maisha yao kupitia elimu na shughuli za ujasiriamali. Kwa pamoja, walijishughulisha na shughuli mbalimbali za ujasiriamali zikiwemo shughuli za ufugaji wa kuku, ufugaji wa mbuzi na kilimo. Kupitia juhud hizi, wanakikundi hawakujipatia tu kipato, bali pia walikuza hali ya umoja na kusudi miiongoni mwao.

Miongoni mwa wanachama wa kikundi cha Upendo, alikuwemo Melania Zambiliti, msichana mwenye nia ya dhati na mwenye kujituma ambaye alishiriki kikamilifu katika shughuli za ujasiriamali za kikundi hicho jambo ambalo liliamsha ari yake ya ujasiriamali. Kutokana na kujitoa kwake na kufanya kazi kwa bidii, Melania aliwekeza pesa za kutosha na kujenga nyumba yake mwenyewe, mafanikio makubwa ambayo yameleta fahari na furaha kubwa kwake na kwa jamii inayomzunguka.

"Baada ya kuijunga na kikundi cha Upendo, nimelima mashamba ya alizeti na kufanikiwa kujenga nyumba hii. Kikundi pia kimenisaidia kuelewa afya ya uzazi. Sasa, ninaweza kupanga nizae watoto wangapi na wakati gani nizae." - Melania Zambiliti.

"Tangu nipate elimu juu ya ukatili wa kijinsia, nimefanikiwa kutoa elimu mbalimbali katika jamii. Baada ya kulielewa somo hilo vizuri, niliamua kuhamasisha vijana kujunga na vikundi ili kunufaika na asilimia kumi ya mkopo wa vijana, wanawake na watu wenye ulemavu kutoka halmashauri." - **Stephen Bikoko.**

Jitihada za Stephen hazikuishia hapo, pia alijishughulisha kikamilifu na shughuli za kijamii, kuelimisha jamii juu ya afya ya uzazi, kupinga ukatili wa kijinsia na vitendo hatarishi, na kuelimisha jamii juu ya umuhimu wa ufahamu wa VVU. Sauti yake ilipata usikivu na uungwaji mkono wa viongozi wa kijamii, na kuwashamasisha kutenga rasilimali kwaajili ya masuala haya muhimu.

Baada ya muda, matokeo uelimishaji rika uliofanywa na Stephen yalianza kuonekana wazi katika Wilaya ya Kakonko. Sasa, vijana wamepata maarifa muhimu kuhusu afya ya uzazi, kupinga ukatili wa kijinsia, kuepukana na mila potofu na kujikinga na VVU. Elimu hii inawawezesha kufanya maamuzi sahihi yanayohusu afya ya uzazi na kuishi maisha yenye afya bora. Kikundi cha Upendo kimeendelea kustawi huku kila mwanachama akitumia uwezo wake na kuchangia kikamilifu kwenye ukuaji na ustawi wa kikundi chao. Akiendedelea na juhudzi zake, Stephen anafanya kazi yake kwa ufahari mkubwa akiamini kuwa amefanya mabadiliko ya kudumu katika maisha ya vijana aliowahudumia, ushuhuda wa nguvu ya elimu rika, ujasiriamali, na dhamira thabiti.

Hadithi ya Mafanikio

**Kata minyororo,
Wezesha msichana
kufikia malengo yake**

Kutoka Singida vijijini, msichana mdogo anayeitwa Kesheni (*si jina halisi*) aliepukana na makucha ya ndoa za utotoni na kupata mwanga wa faraja katika Chuo cha Maendeleo ya Wananchi cha Buhangija. Kesheni alinusurika kuozeshwa kwenye ndoa ya ujana iliyopangwa na baba yake na kutafuta hifadhi kwenye Chuo cha Maendeleo ya Wananchi cha Buhangija. Mwanga huu uliletwa na rafiki wa karibu wa mama yake ambaye aliwadokeza kuhusu chuo hicho ambacho kingeweza kumpa Kesheni nafasi ya pili ya kutimiza ndoto zake.

Kwa kushirikiana na Karibu Tanzania Organization(KTO), Chuo cha Maendeleo ya Wananchi Buhangija kinafanya kazi bega kwa bega na serikali za mitaa kuhakikisha kuwa mabinti kama Kesheni wanapata nafasi ya pili ya kutimiza ndoto zao. Kupitia mpango wa Elimu Haina Mwisho, chuo kinadahili mabinti walioacha shule au kutopata nafasi ya kwenda shule ya sekondari kutokana na sababu mbalimbali ikiwa ni pamoja na kukosa fedha za kulipia shule, mimba za utotoni, na ndoa za utotoni. Kama mmoja wa walimo chuoni hapo, Mwalimu Mtandu Musa Kajanja ameshiriki kikamilifu katika mpango wa kuhakikisha wanafikia malengo yao ikiwa ni pamoja na kwenda vijijini na kuwatafuta mabinti hawa.

*"Mama yangu hakutaka mimi niolewe katika umri mdogo ila baba yangu aliamrisha hivyo japokuwa mama aliweka vipingamizi. Mama alipata taarifa kuwa ninaweza nikaendelea na masomo katika Chuo cha Maendeleo ya Watu cha Buhangija. Nikiongozana na mama, nilifuata maelekezo hayo na nikapokelewa hapa." - **Kesheni.***

"Tuliweka vipeperushi mbalimbali ndani na nje ya mji wa Shinyanga. Tulienda mitaani na kukutana na viongozi wa serikali za mitaa waliotusaidia kukutana na mabinti hao. Tuliwaachia viongozi wa vijiji jukumu la kuwaandikisha mabinti. Wakisha pata majina ya wasichana na kufanya maandalizi, wanakuja, tunawapokea. Pia tuliweka msisitizo kwenye matangazo ya vituo vya redio. Hivyo, wazazi wakawa tayari kushirikiana nasi, wakawaruhusu mabinti kuja shule." - **Mtandu Musa Kajanja.**

Mpango huu unaofadhiliwa na Ubalozi wa Uswisi nchini Tanzania na Shirika la Umoja wa Mataifa la Idadi ya watu (UNFPA) kupitia Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP), umelenga kukata minyororo ya kunyanyasaji wa kijinsia na kuwawezesha mabinti kufikia malengo yao.

Kudahiliwa kwa Kesheni katika Chuo cha Maendeleo ya Watu cha Buhangija kumefungua sura mpya ya mabadiliko katika maisha yake. Akiwa amezungukwa na jamii ya mabiti wenye akili inayofanana na washauri wenye shauku, Kesheni anatamani kuwa mwanasheria

ili aweze kutumia utaalamu wake wa kisheria kutetea haki za mabinti na kuwalinda dhidi ya mila kandamizi ikiwa ni pamoja na ndoa za utotoni. Kesheni anaamini kwamba elimu ndio chachu ya kujinasua na minyororo ya ukosefu wa usawa wa kijinsia na kuwawezesha mabinti wa rika balehe kufikia ndoto zao.

Hadithi ya Kesheni inahusu wasichana wengi katika jamii yake na kwingineko. Ujasiri na uthabiti wake ni chanzo cha msukumo unaoibua matumaini mionganoni mwa mabinti wanaopitia changamoto kama zake. Kupitia dhamira yake, Kesheni amevunja vikwazo vyatia kijamii na kuonyesha dhamira isiyoyumbishwa ya kutimiza ndoto zake.

Hadithi ya Mafanikio

**Kutoka kuwa muelishaji rika
hadi kuwawakilisha vijana
kwenye vikao vya wilaya**

Nchini Tanzania, Dar es Salaam ndilo jiji kubwa zaidi linalofanya asilimia 8.72 ya watu wote nchini humo kulingana na sensa ya mwaka 2022. Katika jiji kubwa kama hilo lenye msongamano mkubwa wa watu, vijana wanakabiliwa na changamoto nyingi kuhusu afya ya uzazi, matumizi ya dawa za kulevyta na unyanyasaji wa kijinsia na vitendo hatarishi. Kuanzishwa kwa waelimishaji rika ambao watakuwa wakitoa elimu kwenye vikundi vya vijana ni muhimu kwani itawawezesha vijana kufanya maamuzi sahihi kuhusu afya yao ya uzazi na jinsia na kuhakikisha kwamba malengo yao yanatimizwa.

Kwa ufadhili wa Ubalozi wa Uswizi nchini Tanzania na Shirika la Umoja wa Mataifa la Idadi ya Watu Duniani (UNFPA) kupitia Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP), Kiota Womens Health and Development (KIWOHED) ilianzisha elimu rika kwa vijana hapa jijini. Mmoja wa waelimishaji rika waliopata mafunzo hayo ni Halima Abdallah Salanga kutoka Wilaya ya Temeke. Baada ya kupata mafunzo hayo, Halima alianza kuelimisha vijana wenzake kuhusu afya ya uzazi, kupinga ukatili wa kijinsia, kujikinga na VVU na madhara ya matumizi ya dawa za kulevyta.

Huku akisukumwa na nia ya kuleta mabadiliko, Halima alitembelea nyumba moja hadi nyingine akitoa elimu kwa vijana juu ya umuhimu wa uzazi wa mpango akisisitiza juu ya uelewa kuhusu huduma za afya ya uzazi zinazopatikana katika vituo vya afya wilayani kote na kufanikiwa kufikia zaidi ya vijana 35 kwa wiki. Elimu hiyo iliwapa matumaini na kuwatia moyo vijana wenzake kushinda changamoto mbalimbali zinazowakabili na kuwawezesha kutumia uwezo wao kikamilifu.

"Ninafurahi kwamba elimu rika ninayotoa imesaidia vijana. Baadhi yao wamenufaika na elimu ya uzazi wa mpango. Pia, vijana wanazidi kujitambua wao ni nani na wanapaswa kufanya nini na kwa wakati gani. Zaidi ya hayo, nilimeweza kuwasaidia vijana kuachana na makundi mabaya." - Halima.

Juhudi za Halima zilifika hadi kwenye uongozi wa serikali ya mtaa na kusababisha kuchaguliwa kama kiongozi wa vijana wilayani hapo. Kupitia nafasi hii, Halima aliwasilisha masuala muhimu yanayohusu vijana kwenye vikao vya serikali, hasa masuala ya afya ya uzazi, masuala ya kupinga ukatili wa kijinsia, na kusaidia vijana walioathirika na dawa za kulevyta katika safari yao ya kuachana na madawa hayo na kujenga upya maisha yao.

Kama muelimishaji rika na kiongozi wa vijana, Halima aliendelea kuelimisha na kusaidia vijana wegine akiamini kwamba wana uwezo wa kuamua hatima zao na kuleta mabadiliko chanya na ya kudumu. Hadithi ya Halima ni ushuhuda kwamba, vijana wakiamua wanaweza kuwa mabalozi wa mabadiliko chanya.

Safari ya Halima inabeba dira ya kuwawezesha vijana, kubadilisha maisha, na kujenga mustakabali mzuri wa Wilaya ya Temeke na kwagineko.

Hadithi ya Mafanikio

**Wezesha Vijana kushiriki
kikamilifu katika kutetea
huduma rafiki kwa vijana**

Katika Wilaya ya Kigamboni jijini Dar es Salaam, vijana vinara wamepewa mafunzo yatakyokuza ushirikishwaji wa vijana kwenye uongozi na maamuzi ili kuhakikisha vituo vya afya vinakuwa na huduma rafiki kwa vijana. Vinara hawa wamejitolea kuwasilisha changamoto zinazohusu vijana kwenye kamati za maendeleo za vituo vya afya kwa kutumia maarifa waliyoyapata kwenye mafunzo ya SMART yaliyotolewa na Tanzania Men as Equal Partners in Development (TMEPiD).

Kijana kinara kutoka Wilaya ya Kigamboni Mkoa wa Dar es Salaam, Ahmed Abdallah Milopa ameibuka na kuwa chachu ya matumaini kwa vijana baada ya kuchaguliwa kuwa mjumbe wa kamati ya maendeleo ya Kituo cha Afya cha Kibada. Kwa kutumia mafunzo ya SMART, Ahmed aliweza kuwasilisha changamoto za afya ya uzazi inazohusu vijana kwenye vikao kamati ya maendeleo ya kituo hicho.

Kwa kutambua uhitaji wa huduma rafiki kwa vijana, Ahmed alitilia mkazo hatua madhubuti zinazopelekea uanzishwaji wa huduma rafiki kwa vijana katika vituo hivyo. Hakuwa anafanya pekeyake, Ahmed alishirikia na mamlaka za afya na viongozi wa serikali za mitaa kuhakikisha jambo hilo linafanyiwa kazi. Juhudi zake zilichangia kuanzishwa kwa kituo cha huduma rafiki kwa vijana ndani ya kituo cha afya cha Kibada. Sasa, kituo hiki ni kimbilio kwa vijana. Kituoni hapo, vijana wanapata huduma kamili za afya ya uzazi, ushauri nasaha na kutatuliwa changamoto mbalimbali za afya ya uzazi wanazokabiliana nazo. Juhudi za pamoja za kamati, na kufanya kazi kwa karibu na viongozi wa wilaya na mkoa, ziliwezesha kupatikana kwa huduma rafiki kwa vijana kituoni hapo na kuleta tabasamu kwa vijana.

Juhudi za Ahmed zilipokelewa vizuri na kuungwa mkono na wafanyakazi mbalimbali wa kituo cha Afya cha Kibada akiwemo Graciana Mondo, matroni katika kituo hicho. Graciana anatambua jukumu muhimu la uwakilishi wa vijana kwenye kamati ya maendeleo na anatambua mchango wa Ahmed. Kupitia uwepo wa Ahmed, kamati imeyapa kipaumbele masuala yanayohusu vijana, na kuhakikisha kwamba sauti zao hazipuuzwi. Ushirikiano kati ya kamati, viongozi wa mkoa, na vinara wa vijana umepelekea maendeleo ya haraka na madhubuti katika kuanzisha huduma rafiki kwa vijana.

Kwa ufadhili wa Ubalozi wa Uswizi nchini Tanzania na Shirika la Umoja wa Mataifa la Idadi ya Watu (UNFPA) chini ya Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP), safari ya Ahmed inadhihirisha nguvu ya vijana katika kuleta maendeleo.

Kupitia kujitolea kwake, vijana katika Wilaya ya Kigamboni wanapata huduma muhimu za afya ya uzazi na wamewezeshwa kufanya maamuzi sahihi kuhusu afya yao. Kujitolea kwa Ahmed kuwakilisha masuala ya vijana katika kamati ya maendeleo na kumefungua njia; kero za vijana zinasikilizwa na mahitaji yao yanapewa kipaumbele.

Hadithi ya Ahmed inatia moyo, inaangazia mabadiliko chanya yanayoletwa na vijana vinara na wenyewe shauku ya maendeleo kwenye jamii yao. Juhudi zake zisizochoka hazijachangia tu kuanzishwa kwa huduma rafiki kwa vijana, lakini pia zimewawezesha vijana kuchukua udhibiti wa afya zao za uzazi.

Safari ya Ahmed inasisitiza umuhimu wa kuwekeza kwa vijana, kuwapa maarifa na ujuzi muhimu ili kutimiza ndoto zao.

Hadithi ya Mafanikio

**Zainab Juma: Kuwezeshwa
Kupitia Elimu na Ushonaji**

Nchini Tanzania, kumaliza elimu ya sekondari ni muhimu ili kuweza kuajiriwa, hasara inayowakumba mabinti wengi wanaolazimika kuacha shule kutokana na sababu mbalimbali zikiwemo za mimba za utotoni, ukosefu wa fedha za kuendelea na masomo, na ndoa za utotoni.

Kwa msaada wa Ubalozi wa Uswisi nchini Tanzania na Shirika la Maendeleo la Umoja wa Mataifa (UNFPA) kupitia Mpango wa kuimarisha vijana kufikia malengo yao kiafya na kimaendeleo (SYP), shirika la Karibu Tanzania Organization (KTO) limeanzisha mradi wa Elimu Haina Mwisho unaotoa nafasi ya pili kwa mabinti amba walioacha au kushindwa kuendelea na elimu ya sekondari kutokana na sababu mbalimbali zikiwemo ukosefu wa fedha, mimba za utotoni na ndoa za utotoni.

Miongoni mwa wasichana walionufaika na mradi huo ni Zainab Juma, msichana ambaye amepambana na kujitengenezea maisha mazuri ya baadaye. Zainab alikuwa mmoja wa mabinti wengi amba walikabiliwa na changamoto zilizowakwamisha kupata elimu. Kwa Zainab, sababu ya kushindwa kuendelea na masomo ya sekondari ilikuwa ni ukosefu wa fedha za kulipia ada. Kupitia mradi huu, Zainab alifanikiwa kurejea shulen, kumaliza masomo yake ya elimu ya sekondari, na kupata ujuzi wa ushonaji nguo amba umemwezesha kuanzisha biashara ya ushonaji nguo.

Zainab alipata elimu yake ya sekondari katika Chuo cha Maendeleo ya Wananchi Kisarawe, kimbilio la mabinti walioshindwa kumaliza masomo yao ya sekondari kutokana na sababu mbalimbali zilizotajwa hapo juu. Wakiwa chuoni hapo, mabinti sio tu wanapata fursa ya kumaliza masomo yao ya shule ya sekondari lakini pia wanapata ujuzi muhimu wa ujasiriamali chini ya mpango wa kina wa mafunzo unaowapa ujuzi na uzoefu wanaohitaji ili kutimiza ndoto zao.

Baada ya kuhitimu mafunzo, Zainab alianzisha biashara ya kushona nguo Gongo la Mboto Jijini Dar es Salaam. Ustadi wake mpya haumpatii tu chanzo thabiti cha mapato bali pia unampa moyo wa kujiamini na kujitegemea. Mafanikio ya Zainab kama fundi cherehani yamekuwa ni ushuhuda wa nguvu ya mabadiliko ya elimu na mafunzo ya ufundi stadi katika kuwawezesha mabinti kujiedeleza kiuchumi.

Mradi wa Elimu Haina Mwisho unatambua changamoto zinazowakabili mabinti kama Zainab na kuwapa msaada wa elimu ya sekondari na ufundi stadi wanaouhitaji ili kufikia malengo yao. Kwa kuwekeza katika elimu na ukuzaji wa ujuzi wao, mradi umelenga kutokomeza shida ya uhaba wa fursa na kuwawezesha mabinti kujenga maisha yao ya baadaye.

Hivyo basi, Mpango wa SYP unaendelea kuboresha maisha yamabinti wengi kupitia miradi mbalimbali, kufungua milango ya fursa na kuwawezesha kurejesha elimu na kujenga maisha yao ya baadaye. Kwa kutambua umuhimu wa kuwekeza katika elimu na ustawi wa vijana, UNFPA inaendelea kuunga mkono mipango kusaidia mabinti kama Elimu Haina Mwisho. Mbinu jumuishi ya programu imelenga kulinda haki za vijana, ikiwa ni pamoja na upatikanaji wa elimu bora, huduma za afya ya uzazi, na fursa za ukuaji binafsi na kitaaluma.

"Namshukuru Mungu, elimu niliyoipata Chuo cha Maendeleo ya Watu Kisarawe imekuwa na manufaa makubwa kwangu. Nimejiajiri, na sasa napata pesa za kutosha kulipa bili zangu za kila siku." - **Zainab.**

📍 1131C Msasani Road, Masaki,
P.O.Box 9182,
Dar es Salaam,
Tanzania.

- ✉️ tanzania.info@unfpa.org
- 🌐 tanzania.unfpa.org
- FACEBOOK facebook.com/UNFPATZ
- TWITTER twitter.com/UNFPATanzania
- INSTAGRAM instagram.com/unfpatanzania

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland in Tanzania
Ubalozi wa Uswisi Tanzania

